

European Social Partners in Education Embracing Digitalisation

Endelig forskningsrapport

om udfordringer og muligheder
for uddannelsessektoren i den
digitale æra

Overordnet konklusion

Overordnet konklusion

Denne rapport præsenterer de endelige forskningsresultater inden for rammerne af det fælles projekt hos Europæiske arbejdsmarkedsparter i uddannelse - Den Europæiske Faglige Samarbejdsorganisation for Undervisning (ETUCE) og Den Europæiske Sammenslutning af Uddannelsesudbydere (EFEE) - om udfordringer og muligheder for uddannelsessektoren i den digitale æra, udført i 2020-2021. Projektets hovedformål var at muliggøre en fælles arbejdsmarkedspartner ETUCE/EFEE-refleksion over potentialet i den digitale æra for at forbedre uddannelsessektoren med særligt henblik på at styrke lærerprofessionens tiltrækningskraft.

Ved projektets start i november-december 2020 blev der foretaget en online-undersøgelse om digitalisering i uddannelsessektoren for at indsamle erfaringer, synspunkter og gode praksisser blandt ETUCE- og EFEE-medlemsorganisationerne. I alt blev der modtaget 70 svar på tværs af uddannelsessektorer og lande, der er medlemmer af ETUCE og EFEE. Efter undersøgelsen fandt der to online-casestudiebesøg sted i Danmark (februar 2021) og Rumænien (april 2021) med interviews gennemført med en række interessenter i uddannelsessystemet i begge lande.

Resultaterne fra forskningsaktiviteterne er stærkt farvet af uddannelsessystemernes erfaringer i forbindelse med COVID-19-pandemien.

Uden tvivl har **COVID-19-pandemien understøttet et stort skift** i brugen af "digitale" teknologier i uddannelse med det centrale spørgsmål, om dette skift er midlertidigt, eller om det vil blive opretholdt og videreudbygget af uddannelsespersonale. Påvirkningen af COVID-19-krisen på digitalisering i uddannelse har været betydelig. Alle uddannelsessystemer i hele Europa tyede til en eller anden form for online-uddannelse i pandemiens indledende faser. **Responsen på pandemien var stort set positiv på de fleste områder i uddannelsessystemerne**, selvom nogle grupper af elever ikke fik det samme udbytte. Uddannelsesinstitutioner og uddannelsespersonale og ledere har klareret sig godt i håndteringen af dette skift og illustreret en positiv reaktion på forandringer og ladet uddannelse fortsætte.

Selvom der er mange positive resultater fra pandemien, blev der også rapporteret om flere udfordringer, og disse omfatter forskellige niveauer af modenhed hos institutioner med hensyn til at gå i gang med online-uddannelse, mangel på digital infrastruktur, mangel på digitale færdigheder samt arbejdsmæssig overbelastning og pædagogiske bekymringer. Der er derfor en fare for, at oplevelsen af digitalisering i forbindelse med COVID-19-pandemien vil være en forpasset mulighed. Desuden er det tvivlsomt, hvilke digitale uddannelsespraksisser der vil blive bevaret af uddannelsesinstitutioner, og hvilke der vil blive indstillet.

Ser man uden for den umiddelbare påvirkning af COVID-19-krisen, er der indgået en aftale mellem de nationale medlemmer af ETUCE og EFEE om de **centrale udfordringer** for digitalisering i uddannelse. Sådanne blev hovedsageligt betragtet som relateret til de negative sociale påvirkninger og omkostninger ved digitalisering, intensiveringen af arbejdsbyrden og en række sundheds- og sikkerhedsudfordringer. Omvendt var der **mindre enighed om de vigtigste muligheder** for digital uddannelse, som omfattede:

- Gode muligheder for individuel læring og at give eleverne mulighed for at deltage i selvstyret læring.
- Øget adgang til og inklusion i uddannelse.
- Gøre læringsoplevelser mere attraktive for elever med risiko for at forlade skolen tidligt.
- Få oplevede besparelse på administrative omkostninger som en stor fordel ved at bruge digitale værktøjer.

Brugen af digitale teknologier på tværs af uddannelsessystemer er udbredt, men den er forskellig på tværs af uddannelsesmiljøerne. Der ser ud til at være begrænset brug af digitale værktøjer i ansigt-til-ansigt-uddannelse, da de kun bruges delvis i denne form for undervisning og læring samt i vurderingspraksis. Samlet set ser det ud til, at uddannelsespersonale er mere klar til at bruge de digitale værktøjer. Imidlertid **optræder der et betydeligt gab i forhold til faglig uddannelse**, da uddannelsespersonale ikke har modtaget effektiv og professionel kvalitetsuddannelse i digital pædagogik. Især synes der at være et betydeligt gab i forhold til levering af kvalitetsuddannelse i brugen af internet og kommunikationsværktøjer til online og/eller blandet undervisning.

Et andet vigtigt aspekt vedrører, hvem der udvikler og leverer digitale værktøjer og enheder til online / blandet undervisning og læring til uddannelsessektoren. **Private virksomheder spiller en afgørende rolle** med begrænset involvering af interessenter i uddannelsessystemet i udviklingen og udbuddet af sådanne teknologier. Når man ser på fremtiden, vil den private sektor fortsat have en stor rolle i udviklingen af digitale værktøjer til uddannelsessektoren. Dette rejser spørgsmål om, hvordan man kan bremse deres indflydelse på digitaliseringen af uddannelse gennem en kritisk og reflekterende brug af digitale værktøjer, hvilket er et meget vigtigt spørgsmål i hele Europa.

Der var bred enighed blandt de konsulterede interessenter med hensyn til **de typer af investeringer, der kræves** for at sikre en optimal udvikling af digital uddannelse. Dette inkluderer investering i uddannelsespersonales færdigheder og kompetencer, digital infrastruktur, værktøjer til studerende og uddannelsespersonale. I forhold til **undervisningspersonalets digitale færdigheder** synes det selvrapporterede forståelsesniveau for begrebet digitale færdigheder at være meget højt. Dette ser imidlertid ud til at omsættes til praksis: Ikke alt uddannelsespersonale er i praksis godt udstyret med digitale færdigheder, og dette er et problem, der skal undersøges nærmere. Dette bør ikke ses som overraskende, når det trianguleres med resultaterne **af ujævne støttestrukturer** og processer, der er tilgængelige til at understøtte udviklingen af digitale færdigheder. Der er klart et behov for at sikre, at undervisere i alle faser af deres karriere har adgang til digitale uddannelsesprogrammer af høj kvalitet, der giver dem tillid og kompetence til at bruge dem effektivt sammen med deres elever. Dette ser ud til at kædes sammen med spørgsmålet om kvalitet og digitalt bevidst faglig udvikling og behovet for kvalitetsstøtte til underviserne i udviklingen og opdateringen af deres digitale færdigheder.

Desuden viser omfanget af opfyldelse af uddannelsesbehovet et betydeligt socioøkonomisk skel, hvor undervisere, der bor og arbejder i landdistrikter og fattigere områder, synes at være dårligt stillede. Dette fund er særligt alarmerende og peger på behovet for yderligere undersøgelse og handling på dette område, da det relaterer til de centrale underviseres digitale kompetencer.

I sidste ende har uddannelsessystemer med succes mestret overgangen til fjernundervisning i nødsituationer under COVID-19-pandemien. Men i virkeligheden har uddannelsespersonalet brug for meget større støtte til tilstrækkeligt at integrere digitale teknologier og tilhørende pædagogikker i deres klasseværelsespraksis. Dette vil blive en nøgleprioritet for nationale EFEE- og ETUCE-medlemmer på kort og længere sigt, da digitalisering

i uddannelse sandsynligvis vil blive en integreret del af alle aspekter af uddannelsesaktiviteter; herunder undervisning og læring og støtte af uddannelsesprocessen i større omfang end tidligere.

EFEE- og ETUCE-medlemmer har truffet **en række succesfulde foranstaltninger** for at tackle digitalisering i uddannelse. Set fra arbejdsmarkedialogens perspektiv er det fulde potentiale i digital uddannelse dog endnu ikke udnyttet. Fagforeninger og arbejdsgiverorganisationer har en tendens til at arbejde med digitale uddannelsesspørgsmål alene eller sammen med andre organisationer / forbund - frem for i samarbejde med andre arbejdsmarkedsparter. Faktisk er samarbejdsaktiviteten mindre i forhold til de initiativer, som organisationerne har taget på egen hånd.

En række forslag til konkrete handlinger blev fremsat i undersøgelsen for EFEE og ETUCE, og disse omfattede information og observation, deling af god praksis, udvekslings- og diskussionsplatforme samt udarbejdelse af retningslinjer, anbefalinger og handlingsplaner til at hjælpe nationale medlemmer med at håndtere digitale uddannelsesspørgsmål.